

PODURI NISTRENE

Nicolae Grosu

A.O. „Renașterea”, s. Talmaza, r-n Ștefan Vodă
e-mail: nicolagros@rambler.ru

” Apele mici fac râuri mari...”

*...forțe mici, ca apoi să le reunim pentru a
obține o forță și o putere mai mare, care se
poate impune și de care trebuie să ținem cont.*

Colaborarea între cele două maluri ale Nistrului spre care tindem, sau mai drept spus, pe care vrem s-o reîn-
toarcem pe cea de odinioară, nu poate fi corect exprimată numai prin puterea organelor de stat. Un rol important,
aici, îi aparține însuși populației de pe ambele maluri, celor mai activi lideri - societății civile. Astfel de activități
a părților la îmbunătățirea relațiilor între ele și înțelegerea reciprocă pentru menținerea păcii pe buna vecinătate și
asigurarea dezvoltării se poate de numit ”diplomație populară” sau ”diplomație publică” ca, fiind ”...influențarea
atitudinilor publice asupra stabilirii și realizării politicii de împăcare a părților, de viețuire în liniște și pace”. Ele,
activitățile, apar de acolo de jos, din mijlocul populației în baza inițiativelor ca un element al autoadministrării în
societate și urmăresc soluționarea pe cale pașnică a problemelor de conflict, completând acel vacuum de anomalie
a relațiilor între maluri, artificial susținut de elitele de la guvernarea din Chișinău și Tiraspol. Aici, la prima vedere
apare o îndoială: se poate oare prin metodele ”diplomației populare” sau celei ”publice” să se obțină acea bună
încredere, conviețuire în pace a maselor largi de populație de pe ambele maluri, când guvernanții, politicienii de pe
ambele părți, înaintînd argumentele lor se contraopun. Și unii și alții își înaintează argumentele, cum spun ei, din

numele poporului, ce i-a ales. Da, diplomația populară poate aduce succes atunci când activează în ansamblu cu diplomația oficială, contribuindu-i acesteea, mai cu seamă în conflicte înrădăcinate în conștiința maselor. Dar, să nu fie pus în capul mesei argumentul că, diplomația populară de una singură nu are nici un efect. Cele activități, ce se desfășoară pe ambele maluri prin numeroase proiecte implementate apropiate masele largi de oameni, parcă i-ar pregăti pentru participarea la masa de negocieri cu diplomația oficială, aduce mortarul cel care se pune în temelie negocierilor, ca și cum ar fi la o clădire care se construiește. Ba, mai mult, diplomația populară are prioritățile ei – buna libertate în activități și discuții, argumentări și orientări, lipsa de vrăjmășie, ce este foarte important, între oamenii de pe ambele maluri. Aceasta și dă toate speranțele că conflictul de pe Nistru este ușor de rezolvat spre deosebire să spunem, celor din Caucaz. Este speranța, că acele relații pașnice existente între populația de pe ambele maluri ce crează condiții favorabile, împing pe guvernanți spre negocieri productive și rezultative.

După încetarea acțiunilor armatei, venise vremea de analize și de lărgire a acelor activități a diplomației populare care ar asigura o continuitate. La inițiativa președintelui Asociației Primarilor și a Colectivităților din Moldova dl Mihai Perebinos și a trei primari din raionul Ștefan-Vodă Vladimir Șeanov, satul Grădinița, Nicolae Grosu, satul Talmază și Grigore Ciuntu, satul Cioburciu, la o întrunire a acestora a fost pusă în discuție situația în localitățile vecine de pe ambele maluri ale Nistrului după încetarea acțiunilor armate, despre activitățile diplomației populare desfășurate la acea vreme. Se căutau soluții de preluare a activităților diplomației populare sub diferite forme de colaborare pe domenii între ambele maluri, să se revie la acele activități pașnice ale populației, organelor administrative locale, ale întreprinderilor, serviciilor locale de pe vremurile limpezi la nivel local, fără a implica organele statale de nivelul doi și trei. Se căutau soluții de a restabili încrederea între părțile Nistrului la nivel local, fugind de capriciile politice și să se pătrundă în relații economice, de mediu, de cultură și învățămînt, soluționarea problemelor sociale pe care le suporta populația de pe ambele maluri din localitățile raioanelor vecine Ștefan-Vodă și Slobozia, să se contribuie la lichidarea barierelor de contraziceri la nivel local, să se revină la activitatea oamenilor de pe ambele maluri de odinioară. Sarcina a fost determinată de a merge cu aceste sugestii la șefii administrațiilor de stat în localitățile vecine de pe malul stîng și la primarii localităților de pe malul drept din raionul Ștefan-Vodă. În pofida dezmembrării teritoriale a țării, în zona mai jos de Tighina două localități de pe malul drept, foste în raionul Slobozia (Chițcani și Cremenciuc) au rămas sub jurisdicția guvernării transnistrene, iar localitatea Copanca din același raion deasemenea de pe malul drept a trecut sub jurisdicția raionului Căușeni. Astfel au avut loc întîlniri cu șefii administrațiilor locale din localitățile Chițcani, Slobozia, Ciobruți, Hlinaia, Corotna, Crasnoe și Nezavertailovca, în total 7 localități de pe malul stîng și alte 7 de pe malul drept-Copanca, Grădinița, Talmază, Cioburciu, Răscăieți, Purcari și Olănești, vizavi de localitățile de pe malul stîng. Era un lucru nu atît de simplu și nu fără de risc, doar între aceste două maluri ale Nistrului, cum s-a menționat anterior, au fost aduse jertve omenești, a fost vărsat sîngele multora oameni și acea tragedie se păstrează și acuma în inimile oamenilor, mai cu seamă acelor care i-au pierdut pe cei mai apropiați. Deși războiul se oprise, frica și ura se păstra, posesori de arme de foc erau destul de mulți, organele de poliție și miliție, securitate din ambele părți lucrau non-stop. Negocierile cu conducătorii localităților de pe malul stîng și a celor de pe malul drept, supuse administrației de la Tiraspol fură încredințate primarului din Talmază N.Grosu, cu primarii de pe malul drept din raionul Ștefan-Vodă se încredințaseră primarului din Cioburciu G. Ciuntu.

Dialogul prin localitățile transnistrene cu șefii administrațiilor de stat G. Vizotki(Chițcani), Iu.Zatăca (Slobozia), L.Perjan (Cioburciu), Tr.Iuraș (Corotna), V.Tiulibaev (Crasnoe), V.Platonov (Hlinaia) se primise reușit, toți conducătorii localităților erau pătrunși de surprize, de îndrăzneala colegilor de pe malul drept și susțineau propunerile de a ne uni și împreună să depunem eforturi comune la sporirea măsurilor de soluționare a conflictului de pe Nistru. Același lucru se făcu și cu primarii din satele de pe malul drept al Nistrului: A.Carauș (Copanca), M.Vozian (Răscăieți), A.Nistor (Purcari), V.Arputii (Olănești). În cadrul discuțiilor individuale cu conducătorii de sate se vorbea privitor la intenția de a constitui o formă de lucru în cadrul întîlnirilor sistematice. Se obținuse o înțelegere de ambele părți ca acea formă de lucru să prezinte o masă rotundă, la care toți membrii ei au aceleași drepturi și împuterniciri cu respectarea protocolului. Și întrucît la acea masă rotundă avea să se întîlnească reprezentanții a șapte localități din raionul Ștefan-Vodă și șapte localități din raionul Slobozia se convenise ca acea formă de întîlniri să fie numită "Masa rotundă 7+7" în componența căreia conform paritetului intrau localitățile nominalizate.

Astfel la 2 august 1996 părțile se întîlnesc la prima ședință oficială a "Mesei rotunde 7+7" în satul Talmază. La ședință s-au prezentat primarii membri ai "Mesei rotunde 7+7" din satele raionului Ștefan-Vodă Vl. Șeanov, N. Grosu, G. Ciuntu, A.Nistor, Val. Arpentii, An. Carauș, M.Vozian, din partea transnistreană G.Vizotski, T.Iuraș, L.Perjan, P. Robozei, Iu. Zatăca, V. Platonov. A participat președintele Asociației Primarilor și Colectivităților din Republica Moldova dl M.Perebinos. La ședință în ordinea de zi au fost înaintate și unanim adoptate patru întrebări: 1. Cu privire la activitatea comună în cadrul "Mesei rotunde 7+7" 2. Cu privire la modul de funcționare a mesei rotunde; 3. Cu privire la Declarația comună a "Mesei rotunde 7+7"; 4. Cu privire la Comunicatul de presă. În raportul său privitor la activitățile comune a mesei rotunde raportorul avea de spus că, scopul este rezolvarea în comun a problemelor cotidiene de caracter local din localitățile membre a mesei rotunde ce țin de atribuțiile

administrației publice locale și alte probleme, deseori nerezolvate de instanțele superioare, dar pot fi rezolvate la nivel local (implementarea proiectelor ce țin de aprovizionarea cu apă potabilă, mediu, cultură, educație), de a mobiliza oamenii din teritoriul localităților respective de a face încercări pentru a depăși neînțelegerea ce desparte cele două maluri, de a ajuta oamenii să se regăsească și, unindu-și eforturile, să meargă mai siguri spre ziua de mâine de a apropia mai repede timpul când râul Nistru nu va despărți popoarele, ci le va apropia cât mai aproape cum a fost de veacuri. Pentru atingerea acestor scopuri se plănuișe mai multe acțiuni ce țin de activități comune ale organelor administrației publice locale din localitățile membre a mesei rotunde în domeniul mediului, vieții culturale, prezentări culturale artistice comune, sărbători comune cum este hramul satelor, ziua ecologică, festivaluri pe diverse tematici, inclusiv cele ecologice, sărbătorile de iarnă, etc. Activități comune cu tineretul din aceste localități vecine pe râul Nistru după cum sunt așezate: Copanca-Slobozia, Cioburciu-Cioburciu, Răscăieți-Hlinaia, Talmază-Nezavertailovca, Purcari-Corotna, atragerea tineretului în activitățile și la ședințele mesei rotunde, activități comune prin implementarea diverselor proiecte din domeniul ocrotirii mediului ambiant, inclusiv ocrotirea râului Nistru și conservarea biodiversității în ecosistemul Nistrului Inferior, etc. În cadrul ședinței părțile au menționat caracterul pozitiv al mesei rotunde 7+7 ca o formă mai largă de aplicare a organelor publice locale și a populației în rezolvarea problemelor din conflictul de pe Nistru. Se hotărâșe ca masa rotundă 7+7, a reprezentanților administrației publice de pe ambele maluri ale Nistrului și Asociația Primarilor și colectivităților din Republica Moldova ca organ permanent de lucru, să fie deschisă pentru toți reprezentanții administrațiilor publice din ambele raioane vecine. Ulterior la "Masa rotundă 7+7" aderase încă patru localități, două de pe malul drept, satul Crocmaz primar Il. Otrubenco și satul Tudora primar N. Palancian, iar de pe malul stâng satele Caragași, șef al administrației de stat P. Gurghi și Sucleia șef S. Faghin. S-a convenit și adoptarea Regulamentului în care se prevedea că ședințele mesei rotunde să se facă consecutiv pe ambele maluri ale Nistrului, ședințele le organizează și le duc gazdele, locul petrecerii următoarei întâlniri se stabilește la sfârșitul ședinței curente și se întrunesc o dată în lună, a treia vinere a lunii. În caz de necesitate masa rotundă se poate a fi convocată și mai des, fiind cererea cel puțin al unui membru a ei. Ordinea de zi se formează cu concursul tuturor reprezentanților mesei rotunde și este adusă la cunoștință tuturor membrilor ei cu 3 zile înainte de întrunire lucru de reprezentantul puterii locale ce va prezida viitoarea ședință. La masa rotundă pot participa consilieri locali cu vot consultativ, persoane invitate, hotărârile adopte se aduc la cunoștința consiliilor locale precum și cetățenilor localităților. S-a decis că totuși formațiunii îi este necesar un președinte, fiind propus și unanim susținut prin vot candidatura primarului din satul Talmază Nicolae Grosu. De rând cu alte documente, la acea ședință a fost adoptată o Declarație comună a mesei rotunde a reprezentanților puterilor locale de pe ambele maluri ale râului Nistru din raioanele Ștefan-Vodă, Slobozia și a Asociației Primarilor și Colectivităților din Republica Moldova. Astfel de întruniri în fiecare lună aveau loc, conform regulamentului, în celelalte localități- Slobozia, Cioburciu, malul drept, Hlinaia, Răscăieți.

Prin acele activități se lărgise diplomația populară, care fără îndoială nu de toți pozitiv era încuviințată. Însă aceasta nu a influențat negativ asupra activităților în continuare a mesei rotunde. Activitățile "Mesei rotunde 7+7" se lărgeau prin diferite seminare, de rang regional în domeniul mediului ambiant, culturii și tineretului, educației și sport. Se organizau competiții sportive, activități a agenților economici în agricultură de pe ambele maluri. La întâlnirile lunare a mesei rotunde pe domenii se discutau probleme cu participarea specialiștilor și șefilor de direcții raionale agricultură, cultură, tineret și sport, serviciilor ecologice din ambele raioane. La una din întrunirile ordinare a mesei rotunde din septembrie 1997, care avuse loc la Slobozia, unde pe larg se discutau activitățile comune privind conservarea și păstrarea biodiversității în ecosistemul bazinului Nistru, adjunctul administrației de stat raionale Slobozia A. Evstigneev face un apel la faptul că în localitățile nistrene din raionul Slobozia s-a creat o situație ecologică catastrofală, care la nivel de raion ea nu poate fi soluționată și face un demers către masa rotundă de a contribui la atragerea investițiilor stăine întru rezolvarea problemei. Problema era de caracter comun deoarece aceeași situație este și în localitățile de pe malul drept.

Se făceau multe activități, dar pe vreme ce trecea se cerea să se facă nu numai după număr multe, dar și mai cuprinzătoare, să se implice în pregătire și desfășurarea lor noi persoane, și să se vadă ce se face în umbra mesei rotunde, cum lumea se uită la toate aceste activități și dacă ele sunt încuviințate de masele largi ale populației din toate localitățile de pe ambele maluri. Gîndul acesta ne frămînta mult și se cerea să facem o activitate cu participarea largă a populației de pe ambele maluri prin care s-ar face o trecere în revistă a tot ce s-a făcut, atrăgînd la atingerea acestor scopuri populația tuturor localităților de pe ambele maluri de la Tighina în jos pe Nistru. Ideea a apărut la începutul a. 1997, la o discuție într-o ședință a mesei rotunde fiind susținută de majoritatea celor prezenți. Se acceptase să se cheme o întrunire largă a mesei rotunde, la care să fie prezenți toți membrii, inclusiv cele patru localități ulterior primite la masa rotundă, să participe conducătorii de gospodării de pe ambele maluri, șefi de secții și direcții raionale de învățămînt, cultură, tineret și sport, ecologie, se cerea să se invite persoane din conducerea raioanelor Slobozia și Ștefan-Vodă, alte servicii de rang raional. În ziua fixată, toată lumea invitată a fost întrunită la Slobozia. Printre cei prezenți, afară de cei 18 membri ai mesei rotunde se găseau Mihail Prebinos, președintele Asociației Primarilor și Colectivităților din Moldova, Nicolae Leahov, șef la direcția ra-

ională pe învățământ Slobozia, Vitalie Rusanovschi, fef la secția tineret Ștefan-Vodă, Anatolie Eevstegneev vice președinte al administrației de stat a raionului Slobozia, Irina Ditcovscaia, specialist pe problemele tineretului Slobozia, Nicolai Lungu vice al președintelui complexului agroindustrial Slobozia, Marc Trofimov, șeful direcției raionale pe învățământ și Petru Bulai, șef la direcția raională cultură Ștefan-Vodă, Svetlana Nigrețcaia, șefa direcția cultură și Victor Volcanski prim vice președinte al Administrației de Stat Slobozia și alte persoane del serviciile ambelor raioane – securitate, ordinea publică, medicina preventivă. Era important și binevenise cât mai mulți participanți în discuție din regiunea transnistreană, fiindcă de la Ștefan-Vodă responsabilul de frunte era primarul de la Talmaza, președintele mesei rotunde, căruia după necesități i se acorda toată susținerea și ajutorul necesar de la conducerea raionului.

Discuțiile privitor la organizarea unei întâlniri a oamenilor din satele de pe Nistru au fost destul de aprinse, situația devenea destul de încordată. Erau persoane categoric împotriva unei astfel de activitate cu masele largi de populație, erau persoane care se temeau ca să nu se întâmple ceva, erau persoane care se găseau pe pozițiile separatiste. Însă după o vreme lungă de discuții se ajunsese la o înțelegere că trebuie de petrecut așa activitate. Aceasta a fost principalul că, părțile au acceptat ca acea activitate de întrunire a oamenilor din localitățile de pe ambele maluri este o necesitate pentru a demonstra tuturor că conflictul armat de pe Nistru nu este rodul vrajbei popoarelor, că părinții acei război sunt politicienii, căpeteniile din vârful piramidei de conducere de pe ambele maluri ale râului Nistru. Se determinase că acea întrunire a oamenilor de pe ambele maluri să aibă un caracter de sărbătoare comună și să se petreacă în una din duminicile lunii octombrie la care s-ar sărbători prilejul de împăcare, de revenire la buna vecinătate. Apreciindu-i scopul principal al activității imediat s-a purces la determinarea obiectivelor. Curiozitatea unora din participanții discuțiilor era faptul că toate intențiile organizatorilor se desfășurau fără amestecul conducătorilor de raioane și că nu se informase structurile de vîrf. Se acceptase că la nivel de raion să se aducă la cunoștință conducătorilor privitor la intențiile mesei rotunde răgîndu-i numai una-să nu interzică și să nu se implice în treburile comitetului organizatoric format, în componența căruia au fost delegați șefii administrațiilor locale din localitățile-membre ale mesei rotunde din raionul Slobozia și primarii aceluiași localități din raionul Ștefan-Vodă, șefii de direcții cultură din ambele raioane. Președinte al comitetului organizatoric a fost numit cel care venise cu ideea, el și președinte al "Mesei rotunde 7+7", primarul satului Talmaza N. Grosu. Se vedea că acela era un lucru mare cât organizatoric, atât și material. Era o răspundere destul de mare de a face întrunirea aceasta la un nivel atât de înalt. La o altă ședință a comitetului organizatoric se aprobase planul de acțiuni și reponsabilii la pregătirea sărbătoarei, programul de festivități în ziua de sărbătoare, locul unde să se desfășoare sărbătoarea. Discuții și mai aprinse se duseseră la aprecierea locului - unde se va desfășura sărbătoarea? Prima variantă propusă de primarii de pe malul drept a fost la localitatea Răscăeți, chiar pe medianul din preajma podului de peste Nistru lângă grădinița de copii, folosindu-i bucătăria și spațiul voluminos pentru 200 de persoane al sălii de ocupații. Acei de pe malul stîng nu erau de acord, socotind că este o cedare în fața celor de pe malul drept și dîndată au venit cu propunerea că, cel mai potrivit loc de desfășurare a sărbătoarei este parcul din preajma primăriei din satul Hlinaia. Vizitînd ambele locuri se convenise că cel de la podul de la Răscăeși este simbolc și mai potrivit. Se convenise ca simbolul sărbătoarei să devină Podul peste Nistru, fie el nu cu atîtea flori și corone, dar în schimb cu un efect enorm de mare așteptat de toată lumea care a avut de suferit în urma conflictului armat de pe Nistru în vara anului 1992.

Totul se determinase așa cum se preconizase, comitetul organizatoric reușise să așeze lucrurile conform planului organizatoric de lucru, se informase toate structurile raionale și cele de nivel de localitate că în ziua de 4 octombrie 1997 la podul de la Răscăeți se desfășoară o sărbătoare mare consacrată consolidării încrederii în masele largi ale populației în buna vecinătate a ambelor maluri ale râului Nistru, unde se vor face încercări de a depăși umbra neîncrederii ce desparte cele două maluri, de a ajuta oamenii să se regăsească și unindu-și eforturile să meargă mai siguri spre ziua de mîne, de a apropia mai repede timpul cînd râul Nistru nu va despărți popoarele ci le va apropia cât mai aproape cum a fost.

Cîte orele 10.00 în ziua de 4 octombrie 1997, la podul peste Nistru de la satul Răscăeți se adună lumea din toate localitățile de pe Nistru din raioanele Slobozia și Ștefan-Vodă, se formase o priveliște imensă de lume adunată de pe ambele maluri în așteptarea începerii întâlnirii oficiale a prietenilor de parcă mereu îi despărțise râul Nistru. Și iată sub dangătul clopotelor de la bisericile din Răscăeți și Hlinaia, de pe ambele maluri ale râului Nistru spre centrul podului se îndreaptă solii ambelor raioane Slobozia și Ștefan-Vodă, după ei toată lumea adunată din localitățile – Parcani, Tiraspol, Sucleia, Caragași, Slobozia și de la Cioburciu pînă la Nezavertailovca de pe malul stîng, din Chițcani, Copanca, Creminciuc, Leuntia și Grădinița, Talmaza și Cioburciu, Răscăeți și Purcari, Olanești, Crocmaz și Tudora de pe malul drept. La mijloc de pod părțile se întâlneau dînd binevenit unii altuia. Pe apa Nistrului se aruncă numeroase coroane și buchete de flori în memoria localnicilor de pe ambele maluri căzuți în războiul de pe Nistru în vara anului 1992, copiii au dat drumul la o mulțime de hulubi. În aceeași vreme din susul apei Nistrului din partea satelor Cioburciu de pe malul drept și Cioburciu de pe malul stîng pe sub maluri se coborau în jos pe Nistru două bărci cu vîslași dibaci și fete tinere în costume naționale, în mîinile cărora aveau cîte

o jumătate din stema Republicii Moldova formată din flori. La o distanță vizibilă de publicul de pe pod ambele bărci se îndreaptă spre mijlocul râului și se alipesc una de alta, astfel cele două jumătați de coroane au format una întregă prezentînd publicului stema Moldovei integră slobozindu-se pe Nistru în jos. Văzînd această compoziție, de pe pod răsuna ovății îmbucurătoare, pe obrajii multura se rostgoleau din ochi lacrimi de emoții cu chemări ” Să ne ajute Dumnezeu!”. Toată lumea se retrase spre medianul de lîngă podul de la Rîscăeți. Sărbătoarea luase început cu un miting binecuvîntat de către un sobor de preoți de la bisericile de pe ambele maluri ale Nistrului. De pe scena improvizată cuvînt de deschidere a sărbătorii luase președintele ” Mesei rotunde 7+7”, președinte al comitetului organizatoric, primarul satului Talmaza Nicolae Grosu, apoi au urmat să vorbească Președintele Asociației Primarilor și Colectivităților din Moldova dl Mihail Perebinos, alte persoane de pe ambele maluri. Din timp era înțelegerea ca conducătorii de raioane să nu vorbească la deschiderea sărbătorii ca o activitate a societății civile, ca inițiatori și responsabilă de organizare și desfășurarea sărbătorii, de și în publicul numeros adunat la sărbătoare se găseau conducerea ambelor raioane în plin componență, se găseau toate serviciile respective din ambele părți pentru asigurarea securității, ordinii publice, ajutor medical etc.

Activitatea mesei rotunde se desfășura în continuare cuprinzînd noi domenii din viața cotidiană. La inițiativa Asociației Primarilor și Colectivităților din Republica Moldova începuseră mai multe seminare, training-uri pe domeniile administrației publice locale, ecologiei și mediului ambiant, cultură și sport. În planul de activități pentru anul 1998 se prevedea un ciclu de seminare cu participarea șefilor administrației de stat din localitățile membre ale mesei rotunde din ambele raioane pe tematica ”Arta și Știința conducerii în Administrația Publică Locală” pentru zilele de 25-28 martie 1998 la Ștefan-Vodă, alte trei zile la Slobozeia. Ținînd la control faptul că nu se putea rupe capiteniile localităților de la problemele coteliane tocmai pe trei zile în deplăsare, trebuia să aducem la cunoștința conducerii regiunii transnistrene și să se ceară permisiunea ca să se deplăseze acei nouă șefi de administrație, membri ai mesei rotunde la Ștefan-Vodă ca mai apoi tot așa activitate să se petreacă la Slobozia. Cu această ocazie se ieșise în audiență la Președintele Sovietului Suprem al regiunii transnistrene dl Grigore Maracuța de care am fost primiți îndată în aceeași zi. Partea basarabeană, prezentîndu-se mai pe larg, și-a expus în detalii intențiile de a organiza seminare cu șefii administrațiilor de stat locale, membri ai mesei rotunde, de pe malul stîng și primarii de pe malul drept membri ai aceași formațiune. Se făcuse promisiuni că or fi acceptate decizii pozitive și că la seminarele preconizate cineva va fi din partea transnistreană. Însă la acel seminar prevăzut pentru 25-28 martie nu se prezentase nici un șef al administrațiilor de stat locale, dar în schimb venise de la administrația de stat din Tiraspol o doamnă responsabilă, după cum se prezentase, pe problemele tineretului. Aceasta a fost prima nereușită în activitățile mesei rotunde.

Multe activități ale formației ”Masa rotundă 7+7” se refereau tematicii ecologice și ocrotirea mediului ambiant. Pe ambele maluri din această regiune își încep activitățile diferite organizații neguvernamentale ce mărturează faptul formării societății civile în localitățile din valea Nistrului de jos. În anul 1992 la Chișinău se fondează Societatea ecologică ”Biotica”, asociație obștească națională, care din primii ani de activitate tema principală îi este conservarea biodiversității în ecosistemul Nistrului Inferior și intră în contact cu administrațiile publice locale din această regiune din valea Nistrului mai jos de Tighina pentru a contribui la formarea și consolidarea societății civile din localitățile de pe ambele maluri, unde își iau început de formare și activitate ONG-uri noi, obiectivele cărora stau problemele de dezvoltare a comunităților și cele de mediu prin inițierea unui parteneriat durabil între cele două maluri. În anul 1997 la Talmaza se formează asociația obștească ”Renașterea”, care se implică destul de larg în problemele dezvoltării parteneriatului cu organizațiile neguvernamentale din localitățile de pe malul stîng - Parcani, Dubăsari, Rîbnîța, Tiraspol, Slobozeia, Cioburciu, Nezavertailovca și orașul Bender, din localitățile de pe malul drept, privind dezvoltarea comunitară, mai cu seamă la rezolvarea problemelor ce țin de infrastructura socială - renovarea clădirilor de menire socială, aprovizionare cu apă potabilă de calitate, canalizare, mediu, activități culturale artistice.

Diplomația populară inițiată în anii conflictului armat din '92 pe vreme ce trecea își lua activități de mari proporții, depășind mezuinele regiunii din valea Nistrului de jos fiind la un nivel mai autoritar. În anul 1999, în octombrie, se formează Asociația internațională a păstrătorilor râului Nistru ”Eco-TIRAS” cu scopul de a promova conceptul dezvoltării durabile în bazinul transfrontalier al fluviului Nistru, inclusiv prin dezvoltarea societății civile și legislației non-profit. ”Eco-TIRAS” devine o asociație umbrelă a peste 50 de organizații neguvernamentale din bazinul râului Nistru. Din numărul total de organizații membre ale ”Eco-TIRAS” - 31 de organizații sunt din Moldova, inclusiv din regiunea transnistreană 16, din Ucraina 14 și Rusia 2.

A.E.” Biotica” în toamna anului 1999 organizează la Chișinău o Conferință Internațională de trei zile avînd tema ”Conservarea Biodiversității Bazinului r.Nistru”, inclusiv manifestări simultane la care au participat și au prezentat referate practico-științifice persoane din structurile statale și persoane din cadrul științific de la Chișinău, Tiraspol, Ucraina, SUA, organizații neguvernamentale din aceste țări. Numai la un an de zile Asociația ecologică ”Eco-TIRAS”, ”Biotica” și Asociația Obștească ”Renașterea” din satul Talmaza organizează în această localitate un seminar internațional pe tema ”Dezvoltarea și susținerea colaborării organelor administrațiilor publice locale

și a organizațiilor neguvernamentale în domeniul ocrotirii mediului ambiant în regiunea Nistrului Inferior”. Printre participanții seminarului au fost persoane oficiale din serviciile de stat din regiunea transnistreană, profesori și studenți de la Universitatea de stat din Tiraspol. Categorii similare de participanți au fost și de pe malul drept al Nistrului, din regiunea Odesa, de la Programa ONU PNUD, de la Misiunea OSCE în Moldova. Pe totalurile seminarului a fost primită o Declarație:

ЗАЯВЛЕНИЕ

участников Международного семинара «Развитие и поддержка сотрудничества между местными властями и общественными организациями в области сохранения окружающей среды в регионе Нижнего Днестра»

с. Талмаза, 22-24 сентября 2000г.

Мы, представители местных органов власти и общественных организаций региона Нижнего Днестра (Беляевский и Слободзейский районы, уезд Тигина), будучи озабочены остающимся неудовлетворительным экологическим состоянием низовий Днестра (осолонение и эрозия почв, малые площади лесов, загрязненная речная и подземная вода, обеднение рыбных запасов, недостаточно эффективное сельское хозяйство и скудость энергетических ресурсов), а также недостаточным решением социальных вопросов и эффективностью использования ресурсного потенциала региона, считаем своевременным и целесообразным, во имя нынешнего и будущих поколений, исходить в своей деятельности из принципов устойчивого развития, провозглашенного в документе ООН «Повестка дня на 21-й век», и для ее реализации установить между собой и развивать тесное сотрудничество и координацию деятельности в следующих областях:

1. Планирование и управление особо охраняемыми территориями;
2. Деятельность природоохранных служб;
3. Реализация природоохранных проектов;
4. Обмен опытом и информацией о состоянии окружающей среды, неистощающих природных ресурсы и энергосберегающих технологиях, в области сохранения и рационального использования водных, рыбных, охотничьих и лесных ресурсов;
5. Развитие туризма в регионе;
6. Участие общественности в охране окружающей среды и ее сотрудничество с органами власти и управления.